

**TAURAGĖS REGIONO PLĖTROS PLANO
APLINKOS ORO MONITORINGO STIPRINIMO
PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. LT027-03-02-05**

PAGRINDIMO APRAŠAS
2024-03-27 Nr. LD-4

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	Šia pažangos priemone yra prisidedama prie Tauragės regiono plėtros plane nustatyto 3.2. uždavinio „Pagerinti gyvenamosios aplinkos kokybę“ (kodas LT027-03-02) įgyvendinimo.
---	---

**II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS**

Šia pažangos priemone bus sprendžiama 2022-2030 m. Tauragės regiono plėtros plane¹ (toliau – Tauragės RPPI) nustatyta 3-ia regiono plėtros problema „Nepakankamai patraukli regiono aplinka, daranti neigiamą įtaką gyvenimo kokybei“ ir 2-a giluminė šios problemos priežastis „Prastesnė gyvenamosios aplinkos kokybė“.

Su sprendžiama problema ir jos priežastimi yra susiję gyventojai, kenčiantys dėl oro taršos. Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-11-02 (RE) „Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą“ finansavimo gairių² (toliau – Gairės) 2.3 punkte yra pateikta rekomendacija projektus įgyvendinti miestuose, turinčiuose 10 tūkst. ar daugiau gyventojų. Oficialios statistikos portalo duomenimis³ Tauragės regione buvo tik 2 miestai, kuriuose gyveno daugiau nei 10 000 gyventojų: Tauragės miestas (2022 m. 20 956, 2023 m. pradžioje 21 416 gyventojų) ir Jurbarko miestas (2022 m. 10 051, 2023 m. pradžioje 10 571). Kadangi oro taršos poveikį daugiau ar mažiau patiria kiekvienas šių miestų gyventojas, tiksline grupe laikomi visi Tauragės ir Jurbarko miestų gyventojai. Netiesiogiai su oro taršos keliamomis problemomis susiduria ir visi kiti Tauragės regiono gyventojai, ypač tie, kurie atvyksta į Tauragės ir Jurbarko miestus dirbti, mokytis ir/ar gauti paslaugas.

Sprendžiama problema darys poveikį tikslinės grupės teisei ir poreikiams gyventi tinkamoje asmens sveikatai ir gerovei aplinkoje, taip pat tikslinės grupės teisei ir poreikiui gauti informaciją apie gyvenamosios aplinkos kokybę.

Aplinkos oro užterštumas priklauso nuo to, kiek teršalų patenka į atmosferą ir nuo to, kokios yra sąlygos jiems išsisklaidyti. Į atmosferą išmestas teršalų (anglies monoksido (CO), azoto oksidų (NOx), sieros dioksido (SO₂), lakiųjų organinių junginių (LOJ), kietųjų dalelių KD₁₀ ir KD_{2,5},

¹ Patvirtintame Tauragės regiono plėtros tarybos 2023 m. vasario 3 d. sprendimu Nr. TS-1 „Dėl 2022-2030 m. Tauragės regiono plėtros plano patvirtinimo“.

² Patvirtintų Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos ministro 2023 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. D1-272 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-11-02 (RE) „Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą“ finansavimo gairių patvirtinimo“.

³ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=e3463ef2-cf9d-45a7-934e-f80229a9c6d3#/>

sunkiųjų metalų, policiklinių aromatinių angliavandenilių) kiekis yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių aplinkos oro kokybę. Oro užterštumo poveikis žmogui gali būti trumpalaikis arba ilgalaikis ir kenkia daugeliui – kvėpavimo, širdies–kraujagyslių, nervų, reprodukinei, imuninei ir kt. – sistemų, gali sukelti arba pabloginti sergančiųjų, ypač lėtinėmis ligomis, būklę.

Europos aplinkos agentūra (EAA) paskelbė išsamų 2022 m. oro kokybės Europoje⁴ vertinimą, kuriame yra aptarta oro kokybės būklė Europoje, įvertintas oro taršos poveikis sveikatai. Nustatyta, kad kietosios dalelės KD_{2,5} ir KD₁₀ yra oro teršalai, sukeliantys daugiausiai ligų susijusių su oro tarša. Be to, dėl savo kompleksinės cheminės ir fizinės sudėties, kuri kinta priklausomai nuo taršos šaltinio, šis teršalas labiau nei kiti kenkia sveikatai. EAA skaičiavimais, 2020 m. Lietuvoje priešlaikinių mirčių skaičius dėl kietųjų dalelių KD_{2,5} poveikio siekė 15 004. Oro tarša, sukeldama sveikatos sutrikimus ir ankstyvasias mirtis, prisideda prie didelių nuostolių sveikatos priežiūros sektoriuje.

Daugiausia smulkių kietųjų dalelių KD_{2,5} į aplinkos orą išmetama kuro degimo procesu metu. Kauno miesto ir kitų savivaldybių atlikti oro kokybės tyrimai apie individualių namų kvartalų šildymą šaltuoju metų laiku⁵ rodo, kad namų ūkių šildymo sektorius priskiriamas prie dviejų taršiausių sričių Lietuvoje (kartu su transporto sritimi). Projekto „Oro užterštumo lygio įvertinimas

				Būstų skaičius metų pabaigoje vnt. ¹
				2022
Privati nuosavybė	Miestas	visų namų tipai	Tauragės apskritis	20 406
			Jurbarko r. sav.	6 152
			Pagegių sav. ²	1 075
			Šilalės r. sav.	2 173
		Tauragės r. sav.	11 006	
		1-2 butų namai	Tauragės apskritis	6 847
			Jurbarko r. sav.	1 763
			Pagegių sav. ²	260
	Šilalės r. sav.		714	
	Kaimas	visų namų tipai	Tauragės apskritis	4 110
			Jurbarko r. sav.	26 269
			Pagegių sav. ²	7 849
			Šilalės r. sav.	3 069
		1-2 butų namai	Tauragės apskritis	7 666
			Jurbarko r. sav.	7 685
			Pagegių sav. ²	21 091
Šilalės r. sav.			6 642	
		Tauragės r. sav.	1 578	
		Šilalės r. sav.	6 560	
		Tauragės r. sav.	6 511	

pav. 1 Būstų skaičius metų pabaigoje

Lietuvoje difuzinių ėmiklių metodu⁶ metu buvo atskleisti reikšmingi oro taršos kietosiomis dalelėmis skirtumai tarp šildymo ir nešildymo sezono. Tačiau, nei Lietuvoje, nei Tauragės regione nėra matuojama individualių namų šildymo sukeliama tarša. O kaip tik ši problema yra ypatingai aktuali Tauragės regiono savivaldybėms, kuriose pagal gyvenamojo būsto fondo duomenis⁷ būstų skaičius 2022 metų pabaigoje buvo 47 495, o iš jų 1-2 butų namų – 28 023, kas sudaro 59 proc. (žr. Pav.1). Remdamiesi Šilalės šilumos tinklų

duomenimis (kitų savivaldybių šilumos tinklų įmonės tokios statistikos pateikti negalėjo), galime daryti prielaidą, kad dauguma jų yra šildomi kietuoju kuru (nes pvz. UAB „Šilalės šilumos tinklai“ tiekia centrinį šildymą Šilalės mieste vos 78-iems 1-2 butų namams, kai tuo metu mieste yra virš 700 1-2 butų namų).

⁴ <https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2022/air-quality-in-europe-2022>

⁵ Atliktų oro kokybės matavimų ataskaita, Vilniaus m. sav., 2020, Galimybių studija „Individualių namų valdų šildymo itaka Kauno miesto aplinkos oro kokybei“, Kauno m. sav., 2014.

⁶ Aplinkos oro kokybės difuziniais ėmikliais tyrimai - Aplinkos apsaugos agentūra (lr.v.lt)

⁷ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=dcebfa9d-cf09-431c-b3a5-9395d32ddd90#/>

Automobilių kelių transporto infrastruktūros objektų atmosferos oro taršos šaltinis yra keliu važiuojantis transportas. Išsiskyrusių iš automobilių teršalų sklaidos atmosferos ore pobūdis priklauso nuo meteorologinių sąlygų, teritorijos užstatymo, reljefo ypatumų. Reikšmingas transporto poveikis oro kokybei nustatomas, kai eismo intensyvumas viršija 15 000-20 000 aut./parą ir yra teršalų sklaidą ribojančių objektų. Dėl šios priežasties stebima ženkli kelių transporto įtaka urbanizuotų teritorijų oro kokybei. Situaciją įprastai didele urbanizacija nepasižyminčiame Tauragės regione blogina faktas, kad pagal individualių lengvųjų automobilių skaičių, tenkantį 1 000 gyventojų, Tauragės regionas ženkliai išsiskiria iš kitų VVL regionų (žr. Pav.2). Per laikotarpį nuo 2017 iki 2021 metų pabaigos buvo fiksuojamas stabilus visų kelių transporto priemonių skaičiaus augimas. Būtina atkreipti dėmesį ir į tai, kad per tris iš keturių regiono savivaldybių eina magistraliniai keliai: A1 ir A12. 2023 m.

	Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų 1000 gyventojų ^{1,2,3,4}	
	2021	2022
Vidurio ir vakarų Lietuvos regionas	525	532
Alytaus apskritis	565	583
Kauno apskritis	502	500
Klaipėdos apskritis	500	493
Marijampolės apskritis	575	596
Panevėžio apskritis	543	560
Tauragės apskritis	589	611
Telšių apskritis	540	559
Utenos apskritis	562	579

pav. 2 Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų

2019 m. kito nuo 1 086 automobilių iki 2 008 automobilių; Šilalės miesto prieigose 2019 m. kito nuo 1 470 automobilių iki 12 801 automobilių.

pabaigoje vienintelį Šilalės miesto centrą buvo galima aplenkti aplinkkelio, kai tuo metu Tauragės (A12 ruožo ilgis mieste 8,55 km) bei Pagėgių ir Jurbarko miestų (141) centrus kerta magistralinis ir krašto keliai. AB „VIA Lietuva“ (buvusios Lietuvos automobilių kelių direkcijos) duomenimis, bendras vidutinis metinis paros eismo intensyvumas: Jurbarko r. savivaldybės prieigose 2021 m. kito nuo 62 automobilių iki 3 846 automobilių; Pagėgių miesto prieigose 2019 m. kito nuo 1 086 automobilių iki 2 008 automobilių; Šilalės miesto prieigose 2019 m. kito nuo 1 470 automobilių iki 12 801 automobilių.

Oro būklės vertinimas Tauragės regione yra pristatytas Tauragės RPPĮ pagrindinių vidinių ir išorinių veiksnių analizės 2.4.1 dalyje „Aplinkos būklė ir apsauga“. Būtina pažymėti, kad Lietuvoje valstybės lygmeniu oro kokybė matuojama 17 oro kokybės tyrimų stočių (toliau – OKT stotis): 14 – miesto oro, 3 kaimo foninės – matuoja oro kokybės bendrą foninį šalies oro užterštumą. Tauragės regiono savivaldybėse nėra įrengta nei viena OKT stotis. Artimiausia OKT stotis nuo Jurbarko miesto yra įrengta Kėdainiuose (95 km. atstumu), artimiausia nuo Šilalės miesto – Žemaitijos nacionaliniame parke (75 km. atstumu); o artimiausia OKT stotis nuo Tauragės miesto yra Šiauliuose (100 km. atstumu). Valstybės kontrolės atliktas aplinkos oro būklės vertinimo auditas⁸ parodė, kad 29-iose Lietuvos savivaldybėse oro kokybė nestebima nei valstybės, nei savivaldybių lygiu. Jurbarko ir Šilalės rajono bei Pagėgių savivaldybių teritorijose oro monitoringas valstybiniu lygiu nebuvo vykdomas. Tauragės mieste indikatoriniai matavimai buvo atlikti 2019 m. ir 2021 m.⁹

⁸ [Prodaktas | Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė \(valstybeskontrolė.lt\)](https://www.prodaktas.lt/veiklos-sritis/aplinkos-apsauga/aplinkos-monitoringas/)

⁹ <https://taurage.lt/veiklos-sritis/aplinkos-apsauga/aplinkos-monitoringas/>

Nulinės taršos veiksmų planas¹⁰ ir Žalioji kursas¹¹ numato, kad iki 2030 m., lyginant su 2005 m., priešlaikinės mirtys dėl ilgalaikio oro taršos poveikio privalo sumažėti mažiausiai 55 proc. Pasaulio sveikatos organizacija (toliau – PSO), remiantis pastarųjų metų moksliniais ir epidemiologiniais tyrimais apie teršalų neigiamą poveikį žmonių sveikatai, 2021 m. atnaujino oro kokybės gaires, kurios yra griežtesnės nei šiuo metu Lietuvoje ir visoje Europos Sąjungoje galiojančios oro užterštumo normos. Nacionaliniame pažangos plane¹² numatyti siekiai, susiję su kietųjų dalelių KD10 koncentracijos mažinimu, suplanuota, kad 2025 m. 30 proc. Lietuvos miestų šio teršalo metinė koncentracija neviršys PSO rekomenduojamo (NPP iki šiol vertinama, ar neviršija 2005 m. PSO rekomenduojamo lygio (20 µg/m³) lygio, o 2030 m. – 40 proc. miestų. Valstybinio oro monitoringo (stebėsenos) OKT stočių vėliausi duomenys¹³ ir 2019 m. atlikto tyrimo¹⁴ duomenys rodo, kad šio teršalo metinė koncentracija beveik visose savivaldybėse, kur ji buvo tirta (įskaitant ir Tauragės rajono savivaldybę), viršijo 2021 m. PSO rekomenduojamą normą (2021 m. PSO rekomenduojamas lygis – 15 µg/m³), o 2005 m. rekomenduota norma viršyta daugumoje savivaldybių .

Darytina prielaida, kad didėjant valstybių dėmesiui oro taršos poveikiui sveikatai ir gyvybei, mažės gyventojų tolerancija oro taršai bei didės poreikis gauti informaciją apie gyvenamosios aplinkos būklę ir kokybę. Tad net ir mažėjant regiono gyventojų skaičiui bei mažėjant oro taršos kiekiams, tikėtina, kad tikslinės grupės poreikiai išliks itin aktualūs viso pažangos priemonės įgyvendinimo laikotarpiu bei 5 metus po pažangos priemonės įgyvendinimo pabaigos.

Visų Tauragės regiono savivaldybių tarybos yra patvirtinusios aplinkos monitoringo programas¹⁵, kuriose yra iškeltas tikslas gauti ir teikti sistemingą matavimais ar kitais metodais pagrįstą oro monitoringo informaciją, skirtą optimaliam aplinkos oro kokybės reguliavimui užtikrinti, apie teršalų dydžių pokyčius laiko ir erdvės atžvilgiu. Taip pat, Programose yra suplanuoti šie uždaviniai: vykdyti aplinkos oro taršos stebėjimus; kaupti ir analizuoti stebėjimo duomenis, palyginant juos su oro teršalų ribinėmis vertėmis; įvardinti galimas aplinkos oro kokybės pokyčių priežastis, nurodant būdus neigiamoms pasekmėms mažinti ar išvengti; teikti informaciją visuomenei apie aplinkos oro kokybę. Iki projektų įgyvendinimo planų teikimo CPVA Jurbarko ir Tauragės rajonų savivaldybių tarybose bus patvirtintos atnaujintos oro monitoringo programos, kurios atitiks išankstinę sąlygą bei bus gavusios AAA derinimo išvadą.

¹⁰ [EUR-Lex - 52021DC0400 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹¹ [Europos žalioji kursas - Europos Komisija \(europa.eu\)](#)

¹² [DĖL 2021–2030 METŲ NACIONALINIO PAŽANGOS PLANO PATVIRTINIMO \(lrs.lt\)](#)

¹³ Prieiga per internetą: [2021 statistiniai rodikliai 2.pdf](#)

¹⁴ [Oro taršos lygio įvertinimas Lietuvoje naudojant difuzinius emiklius](#), ENVItech Bohemia s.r.o. ir UAB Adranas, 2019 (Lentelė 1: Metinių KD10 koncentracijų vidurkių apžvalga (visos stotys)).

¹⁵ Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2023 m. birželio 29 d. sprendimas Nr. T2-172 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2023–2028 metų programos patvirtinimo“; Pagėgių savivaldybės tarybos 2021 m. sausio 28 d. sprendimas Nr. T-12 „Dėl Pagėgių savivaldybės 2021 – 2026 m. aplinkos monitoringo programos patvirtinimo“; Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. liepos 28 d. sprendimas Nr. T1-193 „Dėl Šilalės rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2022–2027 metų programos patvirtinimo“; Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. gruodžio 21 d. sprendimas Nr. 1-337 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2022–2027 metų programos patvirtinimo“.

Pažangos priemone siekiamas pokytis – padidėjęs viešosios oro kokybės (užterštumo lygio) monitoringo paslaugos rezultatų gavėjų skaičius, pagerėjęs rezultatų paslaugos prieinamumas ir kokybė; viršijus bent vieną ribinę ar siektiną užterštumo vertę arba/ir PSO rekomenduojamus lygius, pritaikytos oro kokybės valdymo priemonės, nukreiptos į pokyčius pvz. energetikos bei stacionaraus kuro deginimo, įskaitant kuro deginimą namų ūkių būstų šildymui, transporto, statybų/kelių remonto sektoriuose ir miesto gatvių priežiūroje.

Įgyvendinant pažangos priemonės veiklas (įrengiant savivaldybių aplinkos oro monitoringo infrastruktūrą ir informuojant visuomenę apie aplinkos oro kokybę ir jos poveikį sveikatai), stiprinant aplinkos monitoringą ir neigiamo poveikio aplinkai prevenciją, bus prisidedama prie RPP nustatyto poveikio rodiklio „Priešlaikinės mirtys, priskiriamos ilgalaikiam kietųjų dalelių KD_{2,5} poveikiui, mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų“ siekimo. Planuojama, kad 2030 m. Tauragės regione 100 tūkst. gyventojų teks ne daugiau kaip 70 mirusiųjų prieš laiką dėl ilgalaikio kietųjų dalelių KD_{2,5} poveikio.

Iki pažangos priemonės veiklų įgyvendinimo pradžios pastovus aplinkos oro valstybinis monitoringas Jurbarko rajono, Šilalės rajono ir Pagėgių savivaldybių teritorijose nebuvo vykdomas, todėl oro kokybės analizė būdavo atliekama pagal užfiksuotus iš stacionarių taršos šaltinių emisijų į atmosferą kiekius. Tauragės mieste 2019 m, 2021 m. buvo atlikti indikatoriniai matavimai trijose vietose: Mobilios laboratorijos pagalba 2019 m. spalio 4 – 5 d. ir 2019 m. spalio 12 – 13 d. tirtos kietųjų dalelių (KD₁₀) ir anglies monoksido (CO) koncentracijos. Mobilios laboratorijos pagalba 2021-09-18/21 d., 2021-09-21/24 d., 2021-11-04/07 d. ir 2021-11-15/18 d. tirtos kietųjų dalelių (KD₁₀) ir anglies monoksido (CO) koncentracijos¹⁶.

Valstybės kontrolės atliktas aplinkos oro būklės vertinimo auditas parodė, kad siekiant iki 2030 m. Lietuvos miestuose ir miesteliuose perpus sumažinti žmonių sveikatai kenksmingą oro taršą, kol kas nėra užtikrinamas sistemingas ir kompleksiškas aplinkos oro būklės stebėjimas. Nevykdant tokio stebėjimo visose Lietuvos savivaldybėse, neįmanoma imtis veiksmingų priemonių oro taršai sumažinti. Valstybinio audito ataskaitoje „Aplinkos oro būklės vertinimas“¹⁷ pastebėta, kad vystantis miestų infrastruktūroms, keičiantis gyventojų skaičiui urbanizuotose teritorijose, OKT stočių tinklas turi tinkamai atspindėti esamą oro kokybę šalyje bei suteikti visuomenei daugiau ir išsamesnės informacijos apie oro užterštumo lygį gyvenamosiose vietovėse. Šioje ataskaitoje yra pateikiamas valstybinio monitoringo OKT stočių poreikio pavyzdys ir primenama, kad dar 2019 m. oro taršos lygio vertinime Lietuvoje rekomenduota pastatyti papildomą miesto foninio monitoringo oro taršos stebėjimo stotį „(pvz. Tauragėje)“, kad būtų reprezentuotas visas regionas. Valstybinio oro monitoringo stoties Tauragės regione nėra ir 2023 metų pabaigoje, todėl nuolatinė oro kokybės

¹⁶ <https://taurage.lt/veiklos-sritys/aplinkos-apsauga/aplinkos-monitoringas/>

¹⁷ [Produktas | Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė \(valstybeskontrolė.lt\)](https://www.valstybeskontrolė.lt/produktas)

stebėseną valstybės lygmeniu nevykdoma. Pašalinti trūkumą dėl nuolat nestebimos oro kokybės Tauragės regione ir stiprinti oro monitoringo sistemą ketinama regioninės pažangos priemonės projektais stiprinant savivaldybių oro monitoringą.

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Gairėse rekomenduojama veiklas įgyvendinti miestuose, turinčiuose 10 tūkst. ar daugiau gyventojų. Tačiau, pažangos priemonės veiklos gali būti įgyvendinamos ir visoje Tauragės regiono teritorijoje.

Pagal šią pažangos priemonę, atsižvelgiant į savivaldybių pateiktus pasiūlymus (teikiant Pasiūlymo dėl savivaldybės projekto(-ų) įtraukimo į regiono plėtros planą formas) įtraukti projektus į Tauragės RPPĮ, oro monitoringo projektus vykdyti planuojama dvejose Tauragės regiono savivaldybėse: Tauragės rajono ir Jurbarko rajono.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Atsižvelgiant į 2022–2030 metų Regionų plėtros programos¹⁸ (toliau – RPP) 3 problemą „Nepakankamai tvari aplinka, daranti neigiamą įtaką regionų patrauklumui“ ir pagrindinius su problema susijusius NPP pažangos uždavinius; taip pat į Tauragės RPPĮ nurodytos regiono plėtros problemos Nr.3 „Nepakankamai patraukli regiono aplinka, daranti neigiamą įtaką gyvenimo kokybei“ ir 2 giluminės šios problemos priežasties „Prastesnė gyvenamosios aplinkos kokybė“ šalinimo būdus t.y. siekiant stiprinti savivaldybių oro monitoringą, Tauragės regiono savivaldybėse ketinama įgyvendinti abi veiklas nurodytas Gairėse.

Tauragės RPPĮ pagal šią pažangos priemonę yra planuojama 1 veikla – *Savivaldybių aplinkos oro monitoringo infrastruktūros plėtra ir visuomenės informavimas*, pagal kurią bus vykdomi 2 projektai: *Tauragės rajono savivaldybės aplinkos oro monitoringo infrastruktūros plėtra ir visuomenės informavimas* ir *Jurbarko rajono savivaldybės aplinkos oro monitoringo infrastruktūros plėtra ir visuomenės informavimas*.

Atsižvelgiant į Gairių 2.1 punktą ir į pateiktus savivaldybių pasiūlymus, įtraukti projektus į regiono plėtros planą, abiejų projektų pareiškėjai ir veiklų vykdytojai – atitinkamų savivaldybių administracijos.

V SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Atsižvelgiant į Strateginio valdymo metodikos 135 punkto nuostatas, pasirinkta pažangos priemonės projektus atrinkti planavimo būdu, nes planuojamais įgyvendinti projektais bus

¹⁸ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „[Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo](#)“

įgyvendinama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. 28 p. nustatyta savarankiškoji savivaldybių funkcija (aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga, aplinkos monitoringas) ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 43 str. nustatyta veikla (vietos gyventojų informavimas).

VI SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

lentelė 1

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	Pagal pažangos priemonę planuojamuose projektuose nėra numatoma veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį horizontalaus darnaus vystymosi principo, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą, įgyvendinimui. Įgyvendinant pažangos priemonę bus prisidedama prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi 11 tikslo – siekti miestų ir gyvenviečių įtraukumo, saugumo, atsparumo ir darnumo įvairiose srityse, taip pat siekiama sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei – įgyvendinimo.
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	Finansavimo gairėse nenumatytas reikalavimas prisidėti prie inovatyvumo (kūrybingumo) HP įgyvendinimo ir Pagal pažangos priemonę planuojamuose projektuose nėra numatoma veiksmų, kurie prisidėtų prie inovatyvumo (kūrybingumo) HP įgyvendinimo.
3.	Lygių galimybių visiems	Pagal pažangos priemonę planuojamuose projektuose nėra numatoma apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį įgyvendinant moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, religijos, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, sveikatos būklės, negalios, seksualinės orientacijos, kalbos, etninės priklausomybės ar kitais pagrindais principus.

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

Pažangos priemone bus prisidedama prie RPP nurodytos regioninės pažangos priemonės 02-001-06-11-02 (RE) Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą poveikio rodiklio – Priešlaikinės mirtys, priskiriamos ilgalaikiam kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ poveikiui | mirusiųjų skaičius per metus. Šiai priemonei pagal Gairių 2.4.1.1 papunktį nustatyta išankstinė sąlyga – „Pagal Aplinkos monitoringo įstatymą priimtas savivaldybės tarybos sprendimas, kuriuo patvirtinta Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų reikalavimus atitinkanti savivaldybės aplinkos (oro) monitoringo programa kartu su Aplinkos apsaugos agentūros teigiama derinimo išvada, kad kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ matavimų duomenys bus tinkami naudoti valstybinio aplinkos (oro) monitoringo tikslams. Kai savivaldybė numato matuoti ir kietųjų dalelių KD_{10} ir (ar) azoto dioksido (NO_2) koncentraciją, ji taip pat turi būti nustatoma metodais, kuriuos taikant matavimų duomenys būtų tinkami naudoti

valstybinio aplinkos (oro) monitoringo tikslams ir integruoti į tarptautinę aplinkos monitoringo sistemą“ (toliau – Išvada). Pagal Gairių 2.4. punktą išankstinių sąlygų įgyvendinimą įrodanti informacija turi būti pateikta su projekto įgyvendinimo planu (toliau – PĮP) administruojančiajai institucijai (toliau – CPVA).

Pažangos priemonės pagrindimo aprašo rengimo metu Tauragės rajono savivaldybės administracija parengė Tauragės rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2022-2027 m. programos keitimo projektą, suderino projektą su Aplinkos apsaugos agentūra ir gavo derinimo Išvadą. Jurbarko rajono savivaldybė procedūras dėl Išvados gavimo yra pradėjusi ir išankstinių sąlygų įgyvendinimą įrodančią informaciją pateiks CPVA su PĮP.

VIII SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

lentelė 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinis rodiklio reikšmės		Siektinis rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Savivaldybių aplinkos oro monitoringo infrastruktūros plėtra ir visuomenės informavimas	P.B.2.0039	Teritorijos, kurioms taikomos oro taršos stebėsenos sistemos, oro kokybės zonos, skaičius	600 000	510 000	0 (2024)	1 (2029)	Apskaičiuota vadovaujantis finansavimo Gairių 2 priede ir savivaldybių pasiūlymuose įtraukti projektus į Regiono plėtros planą pateikta informacija.

lentelė 3

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinis rodiklio reikšmės		Siektinis rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
R.N.2.5051	Miestai, kuriuose įrengta ar modernizuota oro monitoringo infrastruktūra, skaičius	0 (2021)	600 000	510 000	0 (2024)	2 (2029)	Apskaičiuota vadovaujantis finansavimo Gairių 3 priede ir savivaldybių pasiūlymuose įtraukti projektus į Regiono plėtros planą pateikta informacija.

Tauragės regiono plėtros tarybos administracijos direktorė

Jurgita Choromanskytė